

DE SPREKENDE DIEREN

16 maart 1962

Goedenavond, vrienden.

Aan het begin van deze bijeenkomst wil ik u erop wijzen, dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. De volgende week zal "Vragenrubriek" worden gehouden. Mijn onderwerp voor heden gaf ik de volgende titel:

DE SPREKENDE DIEREN

Wanneer de mens probeert zichzelf te parodiëren, grijpt hij al snel naar de fabel, waarin hij - als reeds Aesopus deed - het dier denkend en sprekend invoert. Hierdoor voorkomt hij, dat zijn toehoorders zijn spot te ernstig nemen. Niemand zal gaarne openlijk bekennen, dat hij - naar eigen mening - gelijk is aan de ezel, de aap, de vos, de slang in de fabel. In feite is de fabel vaak een vorm van persiflage, waarbij men de dieren gebruikt om, zonder te ernstige gevolgen, zijn spot te kunnen uiten. Ook in uw dagen wordt deze vorm nog wel gebruikt. Hierbij denk ik aan: "De Boerderij der Dieren", een sterk parodiërende beschrijving van 't ontstaan van de dictatuur door Orwell.

In het vergelijken van een mens met een dier ligt bovendien reeds veel opgesloten, dat men moeilijk openlijk kan vertellen. In doorsnee zal het dier dan ook gebruikt worden om vooral de slechte eigenschappen van de mens op sprekende wijze uit te beelden. De bekende fabels van la Fontaine zijn een voorbeeld van de dwaasheid van de mensen, uitgebeeld in het dier. Denk aan de vos en de raaf. De vleier en de ijdele zijn hierin wel ten voete uitgeschilderd. Het gebruik om het dier als sprekende en denkende entiteit op te doen treden, is veel ouder, dan alle u bekende fabels en stamt vermoedelijk uit de tijd, dat bepaalde Goden nog in diervorm aanbeden werden.

Ook het karakter van deze eerste dierverhalen is enigszins anders dan de inhoud van de latere fabels; zij beleert, maar spot slechts zelden. Een Indische fabel confronteert ons met koningscobra, die als vorst van de slangen steeds weer een doodsoordeel over de mens uitsprekt. "Want", zo stelt de cobra, wanneer men hem vraagt naar de redenen van dit oordeel: "de mens is een dwaas, die de rust verstoort, in zijn onbegrip de wetten van de natuur schendt en ons tot huisdieren zou willen maken, i.p.v. ons in onze eigenwaarde te laten als heersers op eigen gebied". Wat de cobra hier tot uiting brengt, kunnen wij op de achtergrond van menig dierverhaal terugvinden: de gedachte, dat de mens niet meer leeft in overeenstemming met de werkelijkheid, met de natuur, maar zich een eigen wereldje geschapen heeft. De mens wil zich a.h.w. stellen boven alle wetten van natuurlijk evenwicht. Vanuit een menselijk standpunt kan men het de mens niet kwalijk nemen, dat hij zich heer en meester waant, hij heeft zich immers vele middelen geschapen, waardoor hij de natuur in bepaalde uitingen de baas kan blijven.

Nu eist de mens voor zich het recht op eigen inzichten en mentaliteit onbeperkt te doen heersen. Als de natuur iets doet, wat de mens niet aanvaardbaar acht, zal de mens dan ook de natuur wreed noemen. Wanneer er een natuurwet is, die niet met de belangen en inzichten van de mens strookt, zo zal de mens geneigd zijn de natuur onredelijk te noemen. De mens predikt steeds weer, dat alles, wat volgens natuurlijke regels geschiedt en zich in natuurlijke samenhangen openbaart, voor hem niet aanvaardbaar is. Natuurlijk zijn er vele mensen, die dit alles beseffen. Zij kunnen dit niet zonder meer zeggen, want de mens is niet geneigd eigen fouten zonder meer door anderen te laten belichten. Daarom grijpt hij naar het dier en maakt dit tot een karikatuur van de mens. Vele bekende verhalen vinden wij, waarin het dier de grootste rol speelt, of de mens tijdelijk tot dier wordt: de verliefde ezel b.v. In deze verhalen treffen wij de ijdele, de hebzuchtige aan, evenals de bedrieger, de domme vorst, de mens, die zich op eigen kennis beroept. Dit laatste werd reeds in Egypte beschreven: Een ibis beroept zich t.o. alle andere dieren op zijn bijzondere functie als schrijver van de Goden. "Ik ben geen

dier meer. Ik ben méér dan jullie", beweert hij..... Op dat ogenblik komt er een vis langs zijn poten zwemmen, waarop de ibis zijn waardigheid opeens verliest en, met een terugkeer tot het dierlijke instinct, teruggaat tot het dierlijke proces van jagen naar voedsel. De verteller wil ons kennelijk wijzen op de mens, die weliswaar met woorden zich verre boven de dierlijke staat pleegt te verheffen, maar met zijn instincten toch altijd weer de meer dierlijke zijde van zijn wezen laat prevaleren. Ieder, die het verhaal hoort, lacht en erkent de juistheid ervan, want in het karikaturale dier kan de mens eigen fouten erkennen en voor zichzelf toegeven zelfs, zonder anderen op zijn fouten te wijzen, zonder zich daarvoor te schamen. De nadruk ligt vooral in de oudere verhalen vaak op de vijandschap tussen de mens en de natuur.

Dit doet dan de vraag rijzen, of de mens nu werkelijk leeft in een natuur, die hem vijandig is, of dat de mens zichzelf tot vijand van de natuur heeft gemaakt. Want de mens verstoort de evenwichten van de natuur in zijn zoeken naar vervulling van eigen verlangens. Wanneer de mens de aarde openscheurt en ploegt, maar vergeet onmiddellijk te zaaien, moppert hij over het feit, dat er onkruid opkomt. Hij zoekt het onkruid te vernietigen en gebruikt daarvoor vaak middelen, die de bodem beroven van kostelijke voedingsstoffen. Wanneer vogels zijn gewassen aantasten, zal de mens onmiddellijk proberen de vogels uit te roeien, want zij komen aan zijn bezit. Wanneer blijkt, dat door het wegvallen van de vogels nu insecten tot een haast ondragelijke plaag worden, erkent hij zijn eigen schuld niet. Hij geeft de natuur en het jaar de schuld. Hij grijpt naar velerlei insecticiden, waarmee hij de insecten ook weer tracht uit te roeien. Menige mens verzet zich tegen de jaargetijden en het normaal verloop van het weer. Hij protesteert reeds en zoekt nu naar middelen om te voorkomen, dat het regenen zal, wanneer hij mooi weer wil hebben, of omgekeerd.

Al is de kracht van de natuur nog zo groot, de mens denkt, dat hij 't uiteindelijk toch voor het zeggen heeft. Hoe goed ook de eigen regelingen en evenwichten binnen de natuur zijn, de mens wenst - ten koste van alles - zijn wil door te zetten. De natuur is niet de onverzettelijke vijand van de mens, maar de mens maakt zich steeds weer - door zijn gebrek aan achting en inzicht voor de regelingen van de natuur - tot vijand van al, wat in de natuur bestaat. Bij het aanhoren van dierenverhalen rijst nog een tweede vraag: in hoeverre staat de mens nu feitelijk boven het dier, en boven de natuur? De fabels geven hier antwoord op: de mens is uitermate zwak. Zijn zwakte komt niet voort uit het feit, dat hij begeerten kent, of ijdel is, zijn behoefte aan zekerheid enz.. Zijn grootste zwakte blijkt te bestaan uit een gebrek aan beheersing en aanvaarding. De mens is kennelijk slechts zelden werkelijk meester over zichzelf. Hij beslist dan ook niet in feite volgens zijn werkelijke mogelijkheden en vermogen, maar laat al te vaak zijn onbeheerste lusten en dwaasheden voor hem beslissen.

Zolang de mens geen voldoende beheersing van het eigen Ik bereikt kan hij geen werkelijke heerschappij over de natuur uitoefenen. Zelfs zijn meerwaardigheid t.a.v. het dier wordt vraagwaardig. De mens wordt steeds weer het slachtoffer van de natuur, omdat hij zichzelf niet meer meester is en zo de wetten, regels en grenzen, die hij kent, meent te kunnen verwaarlozen. Een hertenlegende geeft ons hiervan een aardig voorbeeld: Een dwerghert ontmoette op het middaguur een verzadigd rustende tijger. Deze wilde eerst het hert doden. Dit wist zó lang te praten, tot de tijger beloofde het hert ongedeerd te laten, zolang het buiten de grenzen van het jachtgebied van de tijger zou blijven. Enige tijd later ontmoet het dwerghert een mooie hertendame. Natuurlijk volgt het haar, maar daarbij komt het aan de grens van het jachtgebied van de tijger. Een ogenblik lijkt het, of het dwerghert alles zal vergeten en verder gaan. Dan blijft het staan en overweegt, dat er ongetwijfeld ook hertendames zijn, die zich niet op verboden terrein zullen begeven. Op dit ogenblik ontstaat een dialoog tussen het dwerghert en een spotvogel. Deze roept vanuit zijn veilige boomtakken: "Is zij niet mooi voor je, dat je haar niet achterna gaat?" Het dwerghert antwoordt: "Ik vind haar werkelijk heel mooi, maar de zekerheid mijn leven te verliezen, wanneer ik verder ga, weegt mij niet op tegen een misschien verwerven van haar achting", waarop het keert maakt. De spotvogel roept nog: "Rouw je nu niet, over wat je door je angst verloren hebt?" Het hert antwoordt: "Jij bent misschien rouwig over een schouwspel van dood en strijd, dat je verloren hebt door mijn handelen. Ik heb echter niets verloren. Want door mijn leven te behouden, schep ik voor mij de mogelijkheid niet één, maar véle hertendames te winnen". Het verhaal maakt deel uit van de z.g. Kantjil legenden. De mens kan hier wel degelijk iets uit leren. De mens laat zich voortdurend verleiden om een verboden terrein te betreden. Vaak doet hij dit, omdat hij de

moed niet heeft voor zich te erkennen, dat het beter is toe te geven, omdat er belangrijkere dingen bestaan, dan hetgeen hij op het ogenblik najaagt.

Er zijn mensen, die, met veel moeite, alle externe, zowel als interne middelen, een aanvaardbare figuur nastreven, tot er aan de horizon een etalage met roomsoezen opduikt. Er zijn staatslieden, die heel wel begrijpen, dat men alleen door een voortdurend juistere verdeling van welvaart tot stand te brengen en steeds grotere samenwerking na te streven, een ideale maatschappij geschapen kan worden, waarin elke mens gelukkig kan zijn en strijd tussen mensen overbodig wordt. De mensen zijn bereid hiervoor alles te doen, tot op een ogenblik hun illusie van macht of grootheid wordt aangetast. Dan grijpen zij naar slagschepen en atoombommen, tot desnoods heel het land - en ook zichzelf - daaraan ten onder zijn gegaan. Het verschil tussen deze 2 beelden is niet zo groot, als u denkt. De mens laat zich beheersen door zijn begeerten en illusies. Dit wordt ook aardig weergegeven door het Indische sprookje van de kat, die naar de hemel ging.

Een heilige werd door de vorst van zijn land uitgenodigd zijn heiligheid te bewijzen. Daarop verzocht hij een kat hem te helpen. De kat antwoordde hem: "Zolang je mij niet stoort, kun je doen en laten, wat je wilt", waarop de heilige - ten bewijze van zijn grootheid - de kat omhoog wierp, tot zij in de hemel kwam en daar bleef. Eerst ontmoette de kat Arjuna, de held, maar zij ging verder, omdat katten nu eenmaal alles wensen te onderzoeken. Zo kwam zij bij de troon van de hoogste Goden en bereikte zelfs de grenzen van Nirwana, maar in de hemel waren geen muizen. De kat keerde daarom naar de aarde terug, waar immers deze voor haar zo heerlijke en belangrijke dieren wel in overvloed plegen te leven. Stralende van het licht van de Goden keerde zij zo na enkele maanden terug op de plaats, waar de heilige haar ten hemel geworpen had. Iedereen in het land zag haar lichtende uitstraling. De vorst liet door heel het land uitroepen: "Ziet, de kat is weergekeerd uit de hemelen en straalt van Goddelijk licht. Zij is nu heilig".

In de hemel had de kat leren spreken tot alle mensen. Onmiddellijk begreep zij, dat het voor haar beter zou zijn niet te vertellen, waarom zij tot de aarde was teruggekeerd. Zalvende en snorrende verhief zij haar stem en sprak: "Van de grenzen van de Schepping, gaande door de hoogste hemelen, ben ik tot u teruggekeerd. Bewijs mij eer en dien mij, want wie mij aanschouwt, weet, dat ik alle eer waardig ben". De kat liet zich daarop vertroetelen en bedienen, niemand keek meer naar de heilige, die haar op haar tocht door de hogere werelden zond. Hij ontstak nu in toorn en rees zelf - ten aanschouwe van heel het volk - op. Ook hij betrad nu de hoogste hemelen, maar zoekende naar de erkenning van zijn waarheid en kracht keerde hij al snel tot de wereld terug. Ook zijn aangezicht straalt van licht, ook hij wordt tot heilige uitgeroepen door de vorst.

Omdat de wijze echter niets van de mensen vraagt, vergeet men hem al snel. Hij zit als vroeger langs de weg. Rijkelijk stromen de aalmoezen van de mensen, maar op zijn woorden acht niemand. Daarop gaat de heilige - na lang nagedacht en met zichzelf gestreden te hebben - naar de kat en vraagt haar: "Zuster kat, hoe komt het, dat de mensen u, die toch nooit een woord van wijsheid tot hen spreekt, zo gaarne dienen, terwijl zij naar mijn woorden, die toch zo wijs zijn, niet willen horen? U, die slechts van hen eist, vereren zij, mij, die hen slechts licht en wijsheid wil brengen, mijden zij". De kat lacht hem uit: "Wanneer de mensen mij dienen, menen zij groot te zijn, omdat zij dit voorrecht genieten. U echter leert de mensen, dat zij klein en onbelangrijk zijn in de ogen van de Goden. Dit begeert geen mens te weten, hoe waar het ook is. Denk daarom, kluizenaar, minder aan de mensen en meer aan jezelf".

Uiteindelijk wordt de kat tot God van een nieuwe cultus, terwijl de heilige bedroefd terugkeert naar de hemelen. Zeg nu niet, dat dit op aarde niet bestaan kan. Zijn er niet dikke en zich belangrijke achtende waardigheidsbekleders, die de mensen in feite niets geven? Zij zijn alleen een centrum voor verering. Desnoods willen zij hun gelovigen nog wel zegenen, een plaatje, of een amuletje schenken, maar daarbij blijft het dan ook. Zij leven er goed van, laten zich - rustende in hun luie stoeltje - vertroetelen als de kat. Die mensen bestaan, nietwaar? Toch blijken zij veel meer invloed op de mensen te hebben, dan anderen, die de mensen trachten te leren, wat Christendom in feite is, of de ware leer van de Boeddha verkondigen. De conclusie is duidelijk: Ook nu zijn er vele mensen, die alleen een reden tot zelfverheerlijking zoeken in degenen, die zij dienen. Maar zij wensen slechts de waan van grootheid, niet de waarheid.

Toch zou het niet dwaas zijn u ook in deze dagen eens af te vragen, of vele mensen niet de schijn verkiezen boven de waarheid. Wanneer je alleen maar kijkt naar de verkiezingspropaganda in Nederland, de talenkwestie in België, de opvattingen, die verkondigd worden omtrent Adenauer, de Gaulle, Castro en Soekarno, lijkt het mij toch wel, dat van dit alles iets waar is.

Is dit niet duidelijk genoeg? Wat denkt u dan hiervan?

Een land is geheel verarmd. De mensen kunnen niet eens genoeg te eten krijgen en zelfs de distributie van levensmiddelen kan hierin niet meer voorzien. Het hoofd van de staat gaat rustig met een gevolg van 60 - 100 personen op reis, huurt voor zich de beste hotels geheel af en laat zijn tochtjes rustig vele miljoenen kosten. Denkende mensen zouden daardoor toch wel bitter worden en hun heerser toeroepen: "Verkwist je zo ons laatste voedsel?" Maar dit gebeurt niet. Integendeel: Om zijn pracht en praal achten zij hun regeerder hoger dan te voren. De reden? Nu kunnen zij hem nog meer eren en verheerlijken; hij staat nu nog verder van hen af dan voorheen. De mensen daar hebben de illusie, dat zij door een dergelijk iemand te dienen, iets groots dienen. Dit grote is niet reëel, maar beantwoordt aan de behoefte deel te hebben aan het hogere. Aan de kosten en het leed, die hieruit voortvloeien denkt men pas, wanneer het te laat is.

Iets dergelijks kan men leren uit het verhaal van de twee veldmuizen. De eerste was ijverig, werkte geheel de dag en sloeg een goede voorraad voor de winter in. De tweede daarentegen meende, dat het leuker zou zijn eens te gaan zien, wat er alzo in de wereld te koop was. Toen hij terugkeerde, vertelde hij vele verhalen over de steden van de mensen. Ook wist hij te vertellen van plaatsen, waar het koren veel hoger stond dan thuis en wel tien maal grotere korrels had. Ja, zelfs had deze muis - zo zei hij - een land gevonden, waar alles vol stond met voorraadschuren, zodat elke muis alleen maar in de schuren behoefde binnen te gaan om zich rond te eten. De werkende veldmuis vroeg alleen maar: "Heb je daarvan ook iets meegebracht?" en werkte voort. De zwerver riep: "Niets heb ik meegebracht. Waarom zou ik, wanneer er zoveel rijkdommen in de wereld zijn?" Toen de winter kwam en de lichtzinnige veldmuis - die geen voorraad had - moest vragen om steun bij de ijverige veldmuis, lagen de zaken anders. Er was geen werk meer te doen. In de warmte van zijn hol had daarom de werkzame muis alle tijd naar de verhalen van zijn zwervende neef te luisteren. Die deed al snel een voorstel: Wanneer je mij nu te eten geeft, zal ik je morgen de weg wijzen naar het beloofde land, waarin ongetelde voorraadschuren met voedsel staan en zelfs in de winter de zon steeds schijnt en warmte geeft. Waarop hij meteen begon een kaart te tekenen, waarop de weg - zo hij verklaarde - duidelijk was aangegeven. "Ik ben zó moe van mijn reizen, dat ik eerst nog enige dagen wil rusten". De arbeidzame muis verliet de volgende dag zijn warme holletje en zijn naarstig vergaarde voorraden. De kaart was niet juist. De arbeidzame veldmuis stierf in de sneeuw. De zwerver leefde in vrede en vreugde in het warme hol en genoot de voorraden, die de ander met zoveel moeite had vergaard.

Dit is een lering, die ook heden zeer wel bruikbaar is, wanneer iemand u zegt u de weg naar het paradijs te tonen, maar dit op een wijze doet, waardoor u de kosten moet dragen en uiteindelijk niets anders kunt gewinnen dan een later komende zelfverheffing of rijkdom, is het tijd om voorzichtig te worden.

Ook geestelijk geldt dit. Wat je aan geestelijk bereiken in jezelf draagt, mag je niet verloochenen, omdat een ander beweert, dat het elders beter zal zijn. De mens, die - vanuit zichzelf werkende en zoekende - bepaalde geestelijke rijkdommen en bereikingen vindt, dient dezen in zich te bewaren. Natuurlijk mag men al, wat men geestelijk bereikt, met anderen delen. Maar nimmer mag men dit alles eenvoudig achterlaten, terwijl men zoekt naar iets nieuwers, waarvan men innerlijk niet eens een eerste glimp heeft gevonden. Vele mensen verloochenen alles, wat zij innerlijk bereikt hebben en ontvangen in ruil slechts een plaats in een hypothetische hemel, waarvan men innerlijk niet eens overtuigd is, dat zij werkelijk zal bestaan. De behoefte uitverkoren te worden, méér te zijn dan een ander, kan menig mens ertoe brengen geheel zijn leven en al, wat hij innerlijk bezit, te offeren, daarbij zelfs geheel tegen eigen werkelijk wezen en weten in strevende.

Degenen, die dit doen, verliezen op den duur elke geestelijke waarde, elk grein van weten en inzicht, van geluk en kracht, dat zij nog bezaten. Uiteindelijk komen zij dan bij de dood, het

ogenblik, waarop voor hen de hemel open zou moeten gaan. Maar juist dán komt de grote eenzaamheid, de teleurstelling: de hemel, waarvan zij droomden, is er niet. Er is alleen maar een verdergaan van het leven, ook ná de dood. Dit kunnen zij niet aanvaarden, zodat zij - in plaats van de hemelse vreugden, die zij meenden zich te kunnen verwerven - alleen leed en eenzaamheid, duister en ellende oogsten voor al hun offers. Vaak vinden de zielen hierin een aanleiding zich over de Schepper en de Schepping te beklagen. "Het is niet eerlijk", stellen zij, "dat je geheel je leven kunt streven en werken om iets te bereiken, zonder het dan ook te verwerven". Ik geef toe, dat het hard is dit te ervaren, wanneer je zo vaak op de knieën hebt gelegen, dat je zelfs dáár eksterogen hebt. Ik kan zelfs begrijpen, dat wezens, die de werkelijkheid van de Schepping niet beseffen, dan uitroepen: De natuur en zelfs onze God zijn onredelijk en onrechtvaardig.... Daarbij vergeten zij, dat zij God en de natuur hebben beoordeeld uit een zuiver menselijk standpunt, of - erger nog - meenden te kunnen aanpassen aan de menselijke fantasieën.

Vele dierenverhalen trachten ook dit punt duidelijker te maken. Zij tonen ons oorzaak en gevolg en ontkennen, dat er wreedheid in God of in de natuur zou zijn. Zelfs degenen, die in de hemel geweest zijn, zullen vaak, wanneer zij deze hemel in aardse termen willen omzetten, met stomheid geslagen worden. Tenminste, dat zegt het verhaal van de paradijsvogel.

Eens was de paradijsvogel een eenvoudig, grauw dier. Gedreven door de warme lucht, steeg de vogel zover op, dat hij ver achter de wolken de hemel vond en de tuinen van het paradijs binnen vloog. In deze hemel werd het dier omringd door ongetelde lichtende krachten, terwijl alles bezaaid was met grote edelstenen, die de mensen op aarde zien als lichtende sterren, wanneer de zon is gaan rusten. In deze wondertuin zag de paradijsvogel ook God Zelf. Beroerd door de hemelse waarden leerde het dier zelfs de gezangen van de engelen zingen. Na 7 dagen en 7 nachten moest de vogel het paradijs weer verlaten. Want wezens, die nog een lichaam hebben, kunnen niet langer in de eeuwige tuinen vertoeven. Daarom belaadde hij zich met lichtende kleuren en edelstenen en keerde rijk naar de wereld terug. Zelfs nu nog herinneren de veren van de paradijsvogel aan de lichtende kleuren van de eeuwige tuinen, waarin God wandelt.

Toen de vogel naar de aarde daalde, zong hij nog steeds het lied, dat de engelen zingen in de eeuwigheid en nam zich voor met zijn schoonheid en volmaakte gezang geheel de wereld te veroveren. Hoe dichter de aarde naderde, hoe meer de kleuren begonnen te verbleken. De vogel scheerde over een waterplas om nog eenmaal eigen schoonheid en heerlijkheid te bewonderen, vóór hij zich tot de andere schepselen zou wenden, maar daar zag hij, hoe de kleuren van de hemel verbleken, wanneer zij met de aarde in aanraking komen. In een rauwe kreet van afschuw, van leed, overall, wat hij verloren meende te hebben, verloor toen de paradijsvogel ook het lied van de engelen, dat in hem leefde. Zó komt het, dat de paradijsvogel nog steeds mooier is, dan alle andere vogels. Maar zingen kan hij niet meer. Zijn kreten zijn 'n klagen over een verloren paradijs, dat niemand op aarde ooit herscheppen kan. Zelfs het vliegen werd moeilijker.

Zo leeft hij nu, schuw en verborgen, in dichte wouden. Misschien beseft hij wel, dat een ieder, die het paradijs op aarde tot uiting wil brengen, dit paradijs moet verliezen. De mens kan hieruit ook voor zich een les trekken: Een mens zal soms kunnen opstijgen tot de hoogste sferen en daarin vele wonderlijke krachten en wijsheden kunnen leren. Maar op het ogenblik, dat hij deze hoge waarden niet in zichzelf als heiligdom bewaart, maar ze tot uiting wil brengen in zijn eigen wereld - daarmee zichzelf verheffende boven anderen - verliest hij al, wat hij gewonnen heeft. Zelfs een mens, die in zich zijn God gevonden heeft en enige tijd boven alle ruimte en tijd het Al heeft mogen beseffen, zal, terugkerende tot het menselijke bestaan, niet mogen verwachten, dat dit alles zonder meer en altijd direct bereikbaar binnen het eigen Ik zal voortleven. Zelfs indien men weet te stijgen tot het hoogste, zal men - terugkerende in eigen werkelijkheid - niet mogen treuren om de verschillen tussen het hoogste en eigen bestaan, maar eerder dankbaar moeten zijn voor het weinige, wat uit de hogere wereld in het Ik nog kenbaar blijft.

De mens, die meent, dat hem/haar te kort wordt gedaan, omdat hij/zij zo-even immers veel meer bezat, zal zelfs de mogelijkheid verliezen de krachten, die in hem/haar leven nog te uiten. Een van de belangrijkste leringen, die ik in de dierenverhalen altijd weer ontmoet, is dan

ook de stelling: Mens, de natuur is niet wreed, God is niet wreed en willekeurig. Wanneer je dit zó ervaart, zo is het niet de schuld van God of de natuur. Het ligt dan werkelijk aan jezelf. Wie in het leven onjuist handelt, verkeerd kiest, verkeerd denkt, zal in het leven veel verliezen. Dat is eigen stelling, niet de wil van de Schepper. Voor elke mens is er een juiste weg. Een weg, die met het eigen wezen en de eigen mogelijkheden geheel harmonisch is. Menige mens erkent die weg wel, maar weigert haar te gaan, omdat zij niet past bij zijn zoeken naar bezit, of afbreuk zou doen aan zijn waan van menselijke superioriteit.

Het volgende is dan ook zeker geen fabel: Zelfs wanneer een mens geheel in harmonie met God en de wereld leeft, zullen er nog dingen gebeuren, die vanuit een menselijk standpunt onaangenaam zijn. Deze dingen hebben zin, omdat zij passen bij de harmonie van het geheel, waarvan men ook zelf deel uitmaakt. Wanneer onder de dieren de zwakkeren steeds weer sterven moeten, voor zij zelfs maar tot wasdom gekomen zijn, zal de mens dit wreed vinden. Waarom moet nu juist de zwakkere sterven? vraagt hij zich af. Hij vergeet daarbij, dat, wanneer de zwakkeren niet sterven, geheel het ras aan deze zwakheid uiteindelijk ten gronde zal gaan. Juist door deze schijnbare wreedheid kan het juiste, het voor bepaalde geesten perfecte, voertuig in de stof worden opgebouwd. Dankzij dit ingrijpen van de natuur, kan het ras, dat een deel van de natuur is, het beste aan zijn taak beantwoorden. Wanneer de storm komt en vele bomen ontworteld, zo is dit in feite een reiniging, waardoor een ras met grotere weerstand en hardheid ontstaan kan.

Zeker, de natuur is hard, maar wat zij bouwt, leeft dan ook lang. Langer dan de dingen, die de mensen op hun wijze trachten tot stand te brengen. Want vele waarden, die de mens voor eeuwig meende te bezitten, gingen reeds na zeer korte tijd teloor. Hoezeer de teelt van een bepaald ras, waarvan de eigenschappen voor de mens aangenaam zijn, een verzwakking kan betekenen, kan in deze dagen worden vastgesteld aan de z.g. raszuivere huisdieren, maar ook aan bv. het fruit. Want de vele soorten, die u vroeger kende - wijnappels, sterappeltjes, ruwe renetten enz. - komen praktisch niet meer op de markt. De reden hiervan is, dat het ras - door een te sterke aanpassing daarvan aan hetgeen de mens aanvaardbaar acht - zijn weerstand heeft verloren.

Wat God voortbrengt, is altijd sterker dan het werk van mensenhanden. Ook wat God in de mens voortbrengt, is - wanneer het zijn beproevingen doorstaat - sterker dan een mens zich voor kan stellen, want het geestelijk deel van de mens is bestemd voor meer dan één enkel ogenblik van bestaan in de tijd. De ziel van de mens is bestemd voor een bestaan in de oneindigheid, maar daarin kan die ziel alleen passen, blijvend bestaan, wanneer zij volgens de schijnbaar zo harde wetten van het leven is opgevoed en beproefd.

Wij kunnen wel stellen, dat grote zachtheid altijd weer tot de ondergang voert, terwijl hardheid - althans zoals de mens het ziet - goede mogelijkheden tot werkelijk slagen biedt. Door de vaste wetten, de harde waarheid van het Al, wordt voor de mens een voortdurend streven noodzakelijk, waardoor hij steeds sterker en harmonischer wordt. Ook een ander punt laat de mens bij zijn oordeel, vooral wanneer het om stoffelijke waarden gaat, buiten beschouwing: de werkelijke kern van alle dingen is eeuwig en deel van God. Wanneer een voertuig dus niet slaagt, wanneer in de stof iets vernietigd moet worden, zal deze kern altijd opnieuw een leven kunnen aanvaarden. Ik hoop, dat u daaraan in deze dagen zult denken.

Vanuit de eeuwigheid beschouwd is het beter, wanneer het niet anders kan, een gehele wereld ten onder te laten gaan, opdat alle zielen, die daar geleefd hebben, weten, dat sommige wijzen van denken en handelen slecht zijn, dan steeds weer vrede van buitenaf te handhaven en geen consequenties te verbinden aan bv. de oorlogszuchtigheid van de mens. Het is beter een mens - desnoods geestelijk - een zware val te laten maken, dan hem in de waan te laten, dat hij heer en meester van het Al is. Beter een mens tijdelijk ten onder te laten gaan, dan hem steeds weer te redden en zo in zijn waan te sterken. Zonder het stellen van de wet van oorzaak en gevolg, zodat men door de consequenties van zijn daden steeds weer leert, wat niet juist is, zal men niet kunnen leren om werkelijk harmonisch te leven.

De mens in deze dagen zal dit moeten leren beseffen, maar menige les is niet zonder meer aanvaardbaar voor mensen, die menen, dat zij reeds zo ver gevorderd zijn, dat zij zó wijs zijn, mensen vooral, die weigeren van eigen vooroordelen e.d. afstand te doen. Vandaar het spre-

kende dier in zovele verhalen. Het dier, dat in de fabels van het westen en de dierenverhalen van het oosten zowel wijsgerige stellingen kan verkondigen, zonder daardoor menselijke gevoeligheden te kwetsen, als op spottende wijze de menselijke zwakheden kan weergeven, zonder dat men dit onmiddellijk op zich betreft. In feite hebben de dierenverhalen allen iets met elkaar gemeen: zij willen de mens op zijn fouten wijzen en hem zijn mogelijkheden tonen.

Voorbeeld: Een haan verhongert, omdat hij weigert zijn mesthoop te verlaten, omdat hij meent alleen zo werkelijk de heer van de mesthoop te kunnen zijn, brengt de mens tot glimlachen. Glimlachen, dat inhoudt, dat hij wel degelijk beseft, dat sommige mensen ten koste van alles ergens de baas willen zijn en even dwaze inzichten vertonen, evenveel offeren en hun eigen doel zo voorbij streven. De fabel, het verhaal, waarin dieren spreken, kunnen wij dan ook gevoelig beschouwen als het verzachtende middel, dat door mensen moest worden uitgevonden om zich en hun medemensen de waarheid te kunnen vertellen. Ondanks dit verzachtende effect zijn de waarheden, die zo worden gesteld, soms nog zo hard en onaanvaardbaar, dat men alles doet om ze te bannen. Aesopus heeft dit ervaren, toen hij eens teveel de waarheid sprak. Hij werd ter dood gebracht, gestenigd door degenen, die hij een ogenblik hun werkelijke belangrijkheid en hun werkelijke wezen had doen beseffen.

Vele wijzen zijn gedood door mensen, die in toorn ontstoken, omdat de wijze menige illusie verstoort. Laat ons daarom dankbaar zijn voor deze eenvoudige en wijze dierenverhalen, die het de mens mogelijk maken meer waarheden omtrent zichzelf te aanvaarden, dan hij zonder dit ooit zou kunnen doen. Vergeet niet, dat de waarheid altijd gevaarlijk is, wanneer zij de mens wordt getoond. Niet omdat de waarheid zo hard is, maar omdat zij onveranderlijk blijkt te zijn, zodat niemand deze waarheid kan omvormen op een wijze, die haar doet passen in eigen onjuiste inzichten, of een verontschuldiging maakt voor eigen onjuiste handelwijzen. Waarheid kan niet worden aangepast aan de sentimentele behoeften van de mens, zij kan evenmin een gezonde basis vormen voor de door zovelen gevoelde behoefte aan macht. De waarheid kan men nimmer gebruiken om eigen dwaasheden of lusten te rechtvaardigen. Zij is en blijft zichzelf en weerstaat alle aantastingen. Zoals God, uit wie zij voortkomt, zichzelf is en blijft, zoals de natuur, weerspiegeling van Gods werken in de stof, steeds Zichzelf gelijk blijft, nimmer Haar wezen wijzigende om de mensen genoeg te doen of te hinderen.

De mens verkeert in de waan, dat hij boven al het lagere kan staan, maar dit is niet juist. De mens kan in harmonie zijn met al het lagere, al het hogere en daardoor ook met God. Men kan met allen en alles gelijkelijk in harmonie zijn. Wie zich boven de dingen stellen wil, verloochent hen en maakt een werkelijke eenheid daarmee voor zich onmogelijk. Hij is de tegenstander geworden van eeuwige en door hem niet te beheersen krachten en waarden. Wie streeft naar werkelijke bewustwording, doet er dan ook goed aan nimmer de waarheid te schuwen, hoe hard zij misschien ook moge zijn. Leer alle waarden in de wereld te aanvaarden, zoals zij zijn, tracht nimmer, wat buiten je is, om te vormen in overeenstemming met je eigen denken, want de consequenties daarvan kun je niet overzien, de beperkingen van eigen wezen zullen buiten dit wezen vaak onvoorstelbare gevolgen met zich slepen.

Ik besluit met een deel van een lering: streef er naar in jezelf alle dingen te begrijpen, te aanvaarden en te brengen tot eenheid met het hoogste, maar tracht niet de wereld buiten je om te vormen, tot zij het evenbeeld van je dromen wordt, want het laatste is onmogelijk.

Goedenavond.

ASPECTEN IN DE PERSOONLIJKE ONTWIKKELING VAN DE MENS

Goedenavond, vrienden.

In dit tweede deel vraag ik uw aandacht voor een beschouwing over bepaalde aspecten in de persoonlijke ontwikkeling van de mens. Het is natuurlijk altijd zeer interessant en boeiend de innerlijke mens te verkennen. Daarbij laten wij al te vaak buiten beschouwing, dat al hetgeen in de mens werkelijk bestaat, ook buiten die mens kenbaar moet zijn. Wij kunnen niet stellen,

dat een mens innerlijk gelijktijdig de grootste geestelijke bereikingen bezit en toch gelijktijdig naar buiten toe - ongeacht zijn eigen willen - klein, zwak en onmachtig kan zijn. Daarom wil ik enkele woorden wijden aan het verband, dat bestaat tussen innerlijke bereikingen en het verwerven van ook naar buiten kenbare mogelijkheden en eigenschappen. Allereerst moeten wij dan opmerken, dat het menselijke lichaam zelf meerdere centra bezit, vanwaar uit de binding tussen het lichaam en eigen geest, evenals andere geestelijke krachten, tot stand wordt gebracht.

Waar deze centra gelijktijdig naar buiten toe werkzaam kunnen zijn en van buitenaf ook krachten op kunnen nemen, legt men wel vaak de nadruk op deze centra als belangrijk voor eigen wezen, maar verwaarloost men de relatie, die tussen eigen geestelijke rijping, eigen bereikingen in eigen wereld en de ontwikkeling van deze centra nu eenmaal bestaat. De bedoelde centra zijn u waarschijnlijk beter bekend onder de naam chakra's. Wanneer de mens normaal ontwikkeld is, zal tijdens zijn leven een centrum, dat in de buurt van de zonnevlecht zetelt, open kunnen bloeien. Dit chakra is in staat bepaalde fijnere trillingen van buiten af op te vangen, terwijl het aan de andere kant in staat is bepaalde trillingen van de mens zelf, volgens diens wil en bewustzijn, uit te doen gaan. Hij is, bij een ontwikkelde zonnevlechtchakra, te beschouwen als een zeer normaal mens, ongeacht de mogelijkheden, die hij vindt in het hanteren van dit chakra. De eigenschappen, die mede via dit centrum ontwikkeld worden, zijn: het menselijke denken en gevoeligheid voor gedachtestromen van anderen, sensitiviteit. Dit wordt door vele mensen niet bewust ervaren, maar omgezet in een gevoelsbeleving.

Indien de mens in zichzelf keert en tot een voortzetten van zijn innerlijke ontwikkeling komt, zullen achtereenvolgens nieuwe chakra's openbloeien. Elk daarvan brengt niet alleen een intensere eenheid tussen de stof en de geest tot stand, maar breidt de mogelijkheden van de geest uit, terwijl de mogelijkheden tot waarnemen en het uitzenden van krachten eveneens in overeenstemming met de waarde van het chakra en de mate, waarin het ontwikkeld is, zullen toenemen. Zo stelt men, dat voor het gericht uitzenden van menselijke gedachten met kenbare werkingen, evenals het gericht uitstralen van menselijke fluïde, het keelkopchakra zeer voornaam is en zeer belangrijke resultaten ook in de stof mogelijk maakt. Wanneer wij verder zoeken naar een geestelijke beïnvloeding van mensen of geestelijke krachten, blijkt de grootste werkzaamheid te liggen in het voorhoofdchakra. Vandaar dat de goede en krachtigste vormen van hypnose alleen bereikbaar zijn voor mensen, bij wie dit chakra vol actief is. Dan is ook de beïnvloeding van zelfs grote menigten zonder meer mogelijk.

In het oosten weet men dit alles en heeft men getracht de trappen van innerlijke bewustwording te relateren met bepaalde geestelijke en stoffelijke eigenschappen. Het is niet aan mij kritiek op deze oude leermeesters uit te oefenen. Ofschoon ik hun lering als leidraad gebruik voor het volgende, voel ik mij verplicht bepaalde uiteenzettingen aanmerkelijk te bekorten en zelfs zo hier en daar iets te wijzigen aan de hand van ervaringen, die wij in de geest hiermee hebben opgedaan.

Wanneer een mens begrip heeft voor menselijke waarden, redelijk kan denken en zich t.o. zijn medemensen redelijk humaan weet te gedragen, zal hij over het algemeen binnen het menselijke leven door enige oefening de volgende eigenschappen actief kunnen maken: uitgaande van de chakra's bij de zonnevlecht en in de hartstreek. Het geheel of ten dele opvangen van de gedachten van de medemensen. Telepathie dus. Deze begaafdheid kan reeds aanwezig zijn, wanneer alleen het zonnevlechtchakra geheel ontwikkeld is. Daarnaast kunnen bepaalde grovere uitstralingen van voorwerpen worden opgevangen. De grovere "psychometrie".

De mens, die niet stil blijft staan bij een eenvoudig humaan zijn, maar reeds begrip krijgt voor kosmische samenhangen, komt al tot een veel hogere inwerking. Hij zal niet alleen in zich het verband tussen eigen bestaan en de werkingen in de kosmos beseffen, hij zal daarin tevens het eigen bestaan als een taak, als een nauw omschreven reeks van noodzaken, mogelijkheden en werkzaamheden beseffen. Zodra een besef van eigen levenstaak ontstaat, zullen geest, zowel als het lichaam, trachten de middelen tot verwerkelijking van die taak te scheppen, dan wel te doen ontwaken. Daardoor verkrijgt zo iemand het vermogen de werkingen in de wereld buiten zich te beïnvloeden, zodra hun werken in tegenstelling is tot de heersende wetten van de harmonie. Dáár, waar een harmonie bestaat, zal het Ik weinig of niets kunnen doen. Waar echter een disharmonie buiten het eigen Ik dreigt, of aanwezig blijkt, zal deze

vanuit het eigen Ik doelmatig kunnen worden afgeweerd en zelfs bestreden. Deze werkingen wordt door magiërs wel het z.g. witte of verblindende schild genoemd, dat gehanteerd wordt door hen om alle kwade krachten af te weren.

De mens, die zich nog verder ontwikkelt, leert langzaam de band tussen het Goddelijke en het ego op de juiste wijze te beleven en te erkennen. Dit wordt ervaren als een onmiddellijke kracht in het Ik, gepaard gaande met ogenblikken van onmetelijke vreugde, waarin men zichzelf voor een ogenblik lijkt te verliezen. Wanneer dit ogenblik in de bewustwording is aangebroken, zal de mens behoefte hebben aan mogelijkheden tot begrip, die vaak de eigen redelijke vermogens te boven gaan. Degene die dit punt bereikt heeft, ontdekt, dat hem zowel vanuit het keelkopchakra, als het voorhoofdschakra krachten toevloeien, waardoor hij in staat is kennis te ontfangen van al, wat hem omgeeft. Hij kan - indien noodzakelijk - kennis trekken uit het gemeenschappelijk of bovenbewustzijn, dat het denken van de mensheid omvat, uit verschillende geestelijke sferen en uit harmonische persoonlijkheden in de hogere lichtende sferen. Hij is dan ook in staat zijn innerlijk bereiken en zijn wijsheid op aanvaardbare wijze aan anderen over te dragen.

Krachten tot genezing, afweer e.d., zijn in overeenstemming met het eigen peil beschikbaar en maken vaak wonderlijke belevingen mogelijk. Wordt de mens zich bewust van zijn innerlijke banden met God, daarbij eigen taak binnen de Schepping beseffende en daarnaast een innerlijke aansprakelijkheid ook voor zijn wereld en medeschepselen aanvaardende, zo is wederom een hogere trap bereikt. De mens ziet zichzelf dan niet meer als een eenling, die tussen de mensen leeft, maar beseft eigen wezen en bestaan eerder als een ego, dat tot middelpunt wordt voor vele invloeden en werkingen, die vanuit Schepping en mensheid in dit Ik te samenvloeien. Voor het geheel van de in het Ik besepte en aanvaarde waarden aanvaardt men dan zelf verantwoordelijkheid. Nu staan veel grotere krachten ter beschikking. Het voorhoofd-chakra is geheel geopend, terwijl het kruin- of topchakra eveneens werkzaam wordt.

Vele krachten uit het Al vloeien nu de mens toe; ofschoon hij voor zich nog steeds aan zijn taak - zijn levensweg - gebonden is, zal hij voor anderen zeer veel kunnen bereiken. Hij kent de toekomstige ontwikkelingen, heeft blijvend contact met geestelijke werelden en is in staat voor zich alle invloeden, die niet op harmonische wijze passen bij zijn taak en pad voor zich, zowel als voor allen, voor wie hij aansprakelijkheid heeft aanvaard, af te weren. Hier tonen zich verder zeer grote mogelijkheden voor het projecteren van gedachtekracht, terwijl zelfs de mogelijkheid het Ik - indien noodzakelijk - op andere plaatsen te projecteren, steeds vaker zal bestaan.

Volgens de oosterse meesters ontstaat de hoogste ontwikkeling voor de mens op het ogenblik, dat hij leert zijn innerlijke werelden geheel met eigen stoffelijke wereld te associëren, zonder tussen deze werelden een onderscheid te maken, of zich in een van deze werelden te verliezen. De mens, die dit peil bereikt, zal zelfs de hoogste werelden kunnen beleven, zonder ook maar een enkel ogenblik de waarden, noodzaken en mogelijkheden, of verplichtingen van zijn eigen laagste wereld - voor u de stofwereld - terzijde te stellen. Op het ogenblik, dat dit bereikt wordt, zal de topchakra zich ten volle ontplooien. Hierdoor wordt de mens bewuster en volgens eigen keuze een werkzame drager van alle krachten, die schuilen in de door hem bewust beleefde sferen, terwijl hij verder zal kunnen beschikken over de volle ontwikkeling van alle gaven, mogelijkheden en krachten, die in zijn eigen - laagste - wereld bestaan.

Dán is de mens in staat om zelfs voor niet met het Ik verbonden wezens, alle niet harmonische krachten af te weren, zover dit noodzakelijk blijkt, kan wijsheid, lering en zelfs de hoogste inwijdingen voor anderen toegankelijk maken, terwijl hij beschikt over alle bronnen van levenskracht. Dan zal hij niet alleen anderen kunnen genezen, maar hen desnoods uit de dood op kunnen wekken. Verder bezit degene, die dit alles verwerkelijkt, een zeer grote invloed op alle z.g. natuurlijke krachten en de natuurwetten van zijn aarde, zoverre deze niet direct deel zijn van een kosmische wet en binnen deze wet niet in werking en vorm gewijzigd kunnen worden. Door zijn innerlijke kracht kan deze mens zelfs het verloop van de natuurlijke ontwikkelingen op aarde tijdelijk ophouden of veranderen. In deze toestand zal men alles, wat door de mensen als wonder wordt beschouwd, zonder moeite en geheel natuurlijk kunnen verrichten. "Hij spreekt tot de elementen en zij horen op zijn woorden".

Het ego van een mens, die dit alles op aarde bereikt, zal in feite in een veel hogere wereld leven dan de wereld, waarin het laagste voertuig tot uiting komt. Deze zeer oppervlakkige reeks van gegevens zou ik, mijn vrienden, willen zien als een inleiding tot de werkelijke leer van de innerlijke ontwikkeling. Daarbij hebben wij niet alleen te maken met de esoterische weg van de innerlijke bewustwording - hoe belangrijk deze op zich ook moge zijn - maar tevens en vooral zelfs met de uiting van alle binnen het Ik aanwezige en ontwikkelde krachten. De grondstelling van deze weg van de algehele ontwikkeling van eigen wezen mag als volgt worden omschreven: Naarmate ik meer deel ben van het Al, zal een groter deel van het Al bewust in mij en door mij uitbaar zijn. Naarmate ik bewuster wordt, zal een groter deel van de kosmische harmonie uit mij en door mij voor anderen kenbaar worden.

Dit betekent, dat ik binnen de beperkingen van mijn eigen wereld reeds de invloed van deze in mij levende krachten op anderen merkbaar waar zal kunnen nemen. Rond zich ziet men gevolgen ontstaan, die, gebonden aan eigen wezen en handelen, niet meer verklaard kunnen worden door eigen werken en eigen krachten alleen, noch zelfs uit het totaal van eigen persoonlijke krachten. Deze stelling is m.i. buitengewoon belangrijk. Wanneer ik in mij een bepaald bewustzijn bereik, is dit op zich fraai en begerenswaardig. Op het ogenblik, dat het innerlijk bereikte niet meer is om te zetten in werkelijkheid - dus een in eigen wereld merkbaar tot uiting komende kracht - zal men aan de waarde van het bereikte nog altijd kunnen twijfelen. Zolang een innerlijke ontwikkeling niet gepaard gaat met uiterlijke verschijnselen en bereikingen, zullen wij ons af mogen vragen, of de innerlijke bereiking wel een werkelijke bereiking is, zodat een oorspronkelijk juist erkennen van eigen innerlijke werkelijkheid is tot een fantastisch spel met abstracte waarden en begrippen, die voor het menselijk denken eigenlijk niet eens meer hanteerbaar zijn en geen enkele uitwerking of uitingsmogelijkheid in de werkelijkheid laten. De hanteerbaarheid van de innerlijk bereikte waarden en de daaruit voortvloeiende beheersbare ontwikkeling van eigen gaven en vermogens, plus de mogelijkheid al, wat in het Ik ligt, ook werkelijk door dit Ik tot uiting te brengen, is wel een allereerste vereiste voor alle werkelijke innerlijke bewustwording.

Dit vastgesteld hebbende, beschouw ik nu het punt: kosmische eenheid. Elk streven, waarin ik mijzelf tracht te erkennen naar waarheid - zonder mijzelf daarbij van het Al en het voor mij werkelijk zijnde geheel af te zonderen - houdt een juister en beter erkennen van mijn eigen wereld, mijn eigen wezen en alle werkelijke waarden in. Naarmate ik mij meer bewust word, zal ik de uiterlijkheden van mijn eigen wereld meer doorzien en op hun werkelijke waarde schatten. Ik zal achter de waan, die mijn wereld beheerst, de werkelijkheid daarvan steeds sterker erkennen. Dit laatste houdt ook in, dat men de mogelijkheden en waarden van bv. medemensen beter beseft.

De bewuste weet wel degelijk, dat het door hem verworven innerlijk besef niet zonder meer voor of door anderen gehanteerd kan worden. Want de innerlijke waarden zijn voor de doorsnee mens - met een wat lager bewustzijn - immers nog niet aanvaardbaar geworden? Wij krijgen dan ook veel te maken met een bewuste of ingewijde, die, vanuit zich de waarheid erkennende, reageert op de waarheid aan de hand van de uiterlijke schijn, zo slechts de mogelijkheden verwerkeliijkende, die de uiterlijke schijn toelaat. Hierdoor zal hij anderen kunnen breken en langzaam aan kunnen brengen tot een aanvaarding van de werkelijkheid, die achter alle wereldwaan verborgen ligt. Denk niet, dat dit laatste punt van weinig belang is. Zelfs voor u geldt reeds, dat u, wanneer u vanuit eigen denken en bewustzijn op uw wereld invloed uit wilt oefenen, dit alleen kunt doen aan de hand van de waarden en waarderingen, die reeds in die wereld bestaan. Uw eigen wezen is inderdaad een uitzondering, waar dit gehanteerd kan worden volgens eigen innerlijk besef en aanvoelen, zoverre dit niet voert tot een disharmonie met uw wereld.

De regel, die de meer bewuste over het algemeen voor zich aanvaardt, luidt dan ook: Boven alle dingen geldt mij de harmonie met alle dingen als belangrijk. Slechts dáár, waar ik werkelijk harmonisch ben met al het door mij als bestaand erkende, zal ik een innerlijke harmonie met mijn God en de grote krachten, die deze God voor mij tot uiting brengen, kunnen bereiken. Dit werken met en zoeken naar harmonie houdt in, dat je zo bewust mogelijk streeft, maar daarbij steeds door een samenwerken met en gezamenlijk zo bewust mogelijk leven in de beperkte mogelijkheden van het menselijke bestaan, om zo een steeds intenser band met het Goddelijke te kunnen bereiken.

De kosmische wetten zijn eveneens voor ieder, die esoterisch streeft, van het allerhoogste belang. Een van de meest geciteerde wetten, die van oorzaak en gevolg, wordt al te vaak misbruikt. Men wil vanuit het gevolg de oorzaak afleiden. Dit is slechts zelden in waarheid mogelijk. De bewuste zal daarom stellen: Voor mij is, zowel innerlijk als naar buiten toe, het enig belangrijke - volgens eigen beste weten - de juiste oorzaken te scheppen. De gevolgen daarvan zullen mij alleen dan kunnen interesseren, wanneer ik deze als uitgangspunt voor het scheppen van nieuwe juiste oorzaken zal kunnen gebruiken. Denk niet, mijne vrienden, dat ik tracht u te overbluffen met mijn betoog. Ik tracht alleen u in het kort enkele van de meest belangrijke punten, die optreden bij een bewust worden op de juiste wijze, uiteen te zetten.

Wanneer u in uzelf een contact gevoelt met uw God, zo zal dit contact zich ook moeten kunnen uiten. Het contact met God is immers gelijk aan het ervaren met een innerlijke harmonie met geheel de kosmos door haar bron? Dientengevolge zal het mogelijk moeten zijn deze harmonie met de kosmos ook buiten het Ik te projecteren en in eigen wereld kenbaar te maken. Voor een mens blijft dit alles ten dele theorie. Want een mens, die een blijvende harmonie met zijn God kan bereiken, komt op uw wereld slechts zelden voor. Mensen, die een dergelijke harmonie slechts zo nu en dan kunnen bereiken, vinden wij reeds eerder in de mensheid. Deze mensen zijn, wanneer een innerlijke harmonie weer teloor is gegaan, ook wederom geheel overgelaten aan eigen weten en middelen. Wel kan zo iemand de in het contact met het Goddelijke verkregen krachten gebruiken om zijn eigen instelling t.o.v. het totaal zijnde te verbeteren en eigen inzichten - zover zij niet strijdig zijn met het Goddelijke - duidelijker en zuiverder ook in zijn eigen wereld kenbaar te maken. Wanneer u leeft, zult u t.o.v. uzelf en uw wereld, nooit een volledige harmonie kunnen bereiken. U kunt slechts streven naar een zo groot mogelijke harmonie. Dit streven naar een zo groot mogelijke harmonie zal reeds zonder meer binnen het Ik bepaalde belevingen mogelijk maken, waardoor men het eigen Ik beter leert kennen en de krachten van dit Ik juister en vollediger in de eigen wereld leert gebruiken.

Wanneer u, als mens, staat voor de noodzaak, een oordeel uit te spreken, plegen er verwarrende invloeden op te treden. Daarom raad ik u met het volgende rekening te houden: Slechts hij, die de Schepper, de wil van de Schepper en het totaal van de volmaakte Schepping in zichzelf bewust kent, kan rechtvaardig oordelen. In het bijzonder dient men te beseffen, dat geen enkel oordeel werkelijk rechtvaardig kan zijn, indien het in het algemeen wordt uitgesproken. Daarom mogen en kunnen wij in feite slechts oordelen over onszelf en onze persoonlijke verhouding tot de wereld.

Blijkt een oordelen over anderen niet te vermijden, dan zal een oordeel steeds met voorbehoud moeten worden gesteld, terwijl het gebaseerd dient te zijn op het totaal van eigen innerlijk erkennen, plus een zo juist mogelijke taakvervulling van het Ik in de wereld, plus een zo weinig mogelijk aantasten van degene, over wie men het oordeel spreekt. Wie van hieruit verder gaat, komt tot de conclusie, dat de doorsnee mens bij tijd en wijle - maar nimmer bij voortduring - zal kunnen beschikken over gaven, die ver eigen vermogens te boven gaan. Elke mens zal dergelijke gaven in de wereld tot uiting kunnen brengen, zolang hij de noodzakelijke innerlijke toestand zal kunnen handhaven. Het uiten van grotere gaven dan normaal is dan ook afhankelijk van eigen innerlijke gesteldheid.

Elke terugkeer tot een innerlijk lager peil zal gepaard gaan met een verlies van een deel, of zelfs alle gaven en mogelijkheden. Zolang een zelfs maar gedeeltelijk verlies van gaven op kan treden, als gevolg van innerlijke instelling, is verder de conclusie gewettigd, dat aan die mens geen eisen gesteld kunnen worden. Deze zouden immers zijn eigen mogelijkheden te buiten gaan en daardoor misvattingen en vergissingen kunnen veroorzaken. Ook kan men uit een wisselvallig zijn van gaven de conclusie trekken, dat de persoon in kwestie nog niet beschikt over een geheel open gebloeid chakra en wel het chakra, dat het sterkste verbonden is met het uiten van de betrokken mogelijkheden en gaven. Ongeacht de eigen verklaringen van een dergelijk persoon mogen wij verder wel stellen, dat deze zeker nog niet een voortdurend contact bezit met die sferen en werkingen, vanwaar uit deze gaven gebruikelijkerwijze gemanifesteerd worden.

Met dit alles heb ik de essentie van mijn boodschap voor heden tot uitdrukking gebracht. Er is een samenhang tussen al, wat u op het ogenblik in uw eigen wereld bent en alles, wat u innerlijk bereikt hebt. Er is een voortdurende relatie tussen al, wat voor u goed en juist is en

uw innerlijk bereiken. Uw onberoerdheid zal t.o.v. de wereld - zover het de onbelangrijke verschijnselen daarvan betreft - toenemen, naarmate u een grotere harmonie met boven die wereld liggende krachten en sferen blijvend bezit. Het vinden van een dergelijke ongevoeligheid mag nog niet betekenen, dat men daarom nu de rest van de wereldse verschijnselen maar zonder meer terzijde stelt. Het betekent alleen, dat u meer objectief kunt zijn t.a.v. de verschijnselen in uw wereld en - zonder u daarvan te verwijderen, of u daaraan te onttrekken - uw taak in die wereld ook objectief juist zult kunnen vervullen. Naar ik meen, zal niemand van u bestrijden, dat men als mens eerst waarlijk leert leven, wanneer men een vaste richting, een vaste taak voor zich in het leven heeft gevonden; een taak, die tot uiting kan worden gebracht binnen de mogelijkheden van eigen ogenblikkelijk bestaan in stof en geest.

Hieruit volgt voor u, dat het totaal van uw leven zal behoren tot uw kosmische taak, zodat u - naarmate u juist leeft - objectiever t.o.v. de wereld en anderen bestaande en voortgaande, ook vollediger in harmonie zult zijn met de kosmische krachten, zoverre deze u - krachtens het door u bereikte bewustzijn - kunnen bereiken. Wanneer u in een tijd leeft, waarin disharmonieën steeds weer optreden, terwijl onrust en spanningen u voortdurend bedreigen, zal het voor u logisch zijn te zeggen, dat de mens alleen aan de hand van zijn innerlijke kracht, zijn persoonlijk bewustzijn en besepte taak, in staat zal zijn aan deze onrust en alle beïnvloedingen van buiten af, het hoofd te bieden. Ongeacht de werkingen in de wereld zal men dan een innerlijke rust vinden. Heeft men deze innerlijke rust eenmaal bereikt, dan zal inderdaad - en sterker naarmate men innerlijk een grotere bereiking heeft - het geestelijke schild in werking treden. Hierdoor zal het voor het Ik niet aanvaardbare of demonische - al, wat niet past bij wezen en taak - geëlimineerd of teruggewezen worden.

In deze mogen wij zelf geen keuze uitoefenen vanuit menselijk standpunt. Want wij zullen soms geneigd zijn vanuit eigen besef en verlangen werkingen terug te wijzen, die toch wel degelijk binnen ons eigen wezen - gezien taak en bewustwording - zeer belangrijk zijn. Het gebruik maken van de juiste kracht betekent verder, dat je voor alles een zuiver en goed beeld dient te hebben in jezelf van de kosmos, waarin je gelooft en meent te leven. Ook dient men in zich een duidelijk begrip te hebben van de God, waarin men gelooft. Nu is het vanuit menselijk, of zelfs geestelijk standpunt zeer moeilijk het totaal van de kosmos - of het totaal van Gods wezen - te beseffen, zoal onmogelijk. Wij kunnen wel krachtens de in ons wezen levende harmonieën, onze mogelijkheden en ons beleven, bepaalde waarden van God en de kosmos als waar en voor ons belangrijk erkennen.

Nu ook dit u duidelijk is, stel ik: alle krachten, die in mij zijn, zijn juist voldoende om alle voor mij noodzakelijke belevingen te ondergaan, te verwerken en tot goed te maken, zonder mijzelf daardoor ooit te vernietigen, of zelfs maar anderen daardoor werkelijk te schaden. Mijn God kan ik mij niet voorstellen, vrienden, als een God, Die niet rechtvaardig is. Ook kan ik mij geen Schepper voorstellen, die Zijn Schepping niet liefheeft. Om te komen tot een goede innerlijke bewustwording moeten wij dan ook in staat zijn op de juiste wijze alles te aanvaarden, wat de wereld, waarin wij leven, ons te dragen geeft. Wij kunnen en mogen ons daaraan niet onttrekken. Datgene, wat wij tijdelijk aan zorgen of problemen terzijde zouden kunnen stellen, zal toch in ieder geval als doel van ons wezen en onze taak te enigerlei tijd door ons opgelost moeten worden.

Mogelijk zal de hierop volgende conclusie u meer aanvaardbaar in de oren gaan klinken: Het is mijn taak in het leven al, wat mij zuiver persoonlijk als innerlijke waarde, of uiterlijke verantwoordelijkheid betreft, altijd weer - zover mijn mogelijkheden en middelen reiken - moeten verwerken, tot het vanuit en in mij goed wordt, volgens mijn beste besef en hoogste weten. Het is nimmer mijn taak, hetgeen geweest is, te betreuren. Ook behoort het niet tot de taak van mens of geest bepaalde waarden van eigen wereld en leven te ontkennen, terzijde te stellen, nutteloos te noemen, of te bemantelen. Al, wat in mij leeft en bestaat, heeft zin. Alles, wat voor mij bestaat aan problemen en mogelijkheden, is een intensifiëring van mijn leven, omdat door deze uitdaging van het leven, mijn innerlijk weten en mijn innerlijke kracht, volledig tot uiting zal komen. Als gevolg hiervan zal mijn bewustzijn zo zeer groeien, dat de oorzaken, die mij nu nog benauwen, voor mij een andere betekenis verkrijgen. Dan zal al, wat nu nog moeilijk te dragen lijkt, niet alleen aanvaardbaar en verwerkbaar zijn, maar bovendien door mij - krachtens de in mij gelegde mogelijkheden - gaven en krachten tot een bewustwording voor mijzelf en een zegen voor anderen worden.

Ware esoterie is het erkennen van het innerlijk wezen, maar de erkenning van het innerlijk wezen kan in waarheid alleen voortkomen uit een zo bewust mogelijke taakaanvaarding in het leven, in een zo volledig en juist mogelijk aanvaarden ook van de werelden, waarin men zal vertoeven. De werkelijke bewustwording zal alleen bevorderd kunnen worden door het tot uiting brengen van alle innerlijke waarden en krachten, die men bezit. Het is niet mogelijk aan de hand van enkele abstracties alleen wijzer te worden. Slechts uit leven en beleven - geestelijk zowel als stoffelijk - slechts door steeds te streven en steeds weer het beste te willen verwerkelijken in alle werelden, die wij erkennen, zullen wij de werkelijke wijsheid verwerven, zullen wij een werkelijke verhoging van bewustzijn en krachten blijvend kunnen bereiken. Wanneer wij eerlijk streven, worden wij bij onze innerlijke strijd en uiterlijke weg altijd weer gesteund door de grote krachten in de kosmos en het leven, die wij de Meester, de Goddelijke krachten, of de ingewijden, plegen te noemen. Het is niet belangrijk, of een dergelijke kracht iemand als de nieuwe wereldleraar is, iemand als Jezus, Die de aarde de Christusgeest en Christuskracht op aarde openbaarde, dan wel iemand anders. Steeds weer worden wij geconfronteerd met het hogere, dat ons in het leven bijstaat en ons leiding geeft. Kunnen wij dit alles zien als voor ons bestemde gaven zonder meer? M.i. is dit niet mogelijk. Elke grote kracht, die zich binnen u zal openbaren, elke lering, die u ontvangt, elke mogelijkheid tot bewustwording, die u door anderen geboden wordt, betekent een wijziging van uw eigen bestaan en leven.

Een verkrijgen van deze hulp en leiding is afhankelijk van de juistheid van eigen streven. Het betekent dus ook, dat u allereerst tot een zo juist mogelijke omschrijving en definitie van uw eigen taak en mogelijkheden zult moeten komen, indien u een dergelijke steun hoopt te verwerven. Indien u geestelijke leiding en hulp wilt ontvangen op een wijze, die werkelijk voor u waardevol is, zult u allereerst moeten komen tot een juistere definitie van eigen plaats te midden van de volmaakte Schepping Gods. Wanneer een mens op aarde leeft, groeit hij naar de hogere werelden van bewustzijn toe en draagt in zich de mogelijkheid en de kracht om al, waartoe hij op aarde bestemd is, te vervullen. Aan deze taak zal hij zich niet kunnen onttrekken, omdat - zij het door eigen streven en begeren, hetzij door het ingrijpen van machten buiten hem - steeds omstandigheden, personen en problemen op zijn weg zullen worden gebracht, die werkelijk tot deze taak behoren.

In een tijd, waarin een nieuwe geestelijke kracht deze wereld begint te overheersen, mogen wij dan ook stellen, dat, wie nu op aarde leeft, ook binnen deze nieuwe kracht en invloed, een zekere taak en zekere mogelijkheden zal bezitten. Verder zullen deze taak en deze mogelijkheden mede afhankelijk zijn van het bereikte peil van innerlijk bewustzijn. Voor elke mens zal de eigen verwerkelijking van de Goddelijke krachten binnen het Ik bepalend zijn voor de gaven en mogelijkheden, waarover hij beschikken zal, om zijn taak op aarde juist en zo snel mogelijk te vervullen. In een tijd als de uwe kan de wereld niet bestaan, zonder dat velen werkelijk worden gebracht naar, of opgetrokken tot een hoger innerlijk weten en erkennen. Dit zal voor hen niet altijd even aangenaam zijn. Maar uit de verwarringen van uiterlijke omstandigheden en condities groeit reeds nu voor menigeen een - soms pijnlijk en langzaam, maar toch reeds geheel het wezen betreffende - erkennen van hogere waarden en juistere wegen van leven.

Velen, die nu nog klagen over de moeilijkheden en spanningen, waarmee zij geconfronteerd worden, zullen juist hieraan een beleven van hogere krachten binnen eigen wezen kunnen danken. Wat uw tijd betreft, kan nog worden opgemerkt, dat de huidige spanningen en verwarringen onvermijdelijk zullen voeren tot een groeiend aantal van mensen, die bewust hun taak op aarde leren vervullen, daarbij beschikkende over grotere geestelijke krachten en gaven. Vanuit een beperkt standpunt zou men kunnen beweren, dat juist deze voor het ontstaan van een juiste harmonie op aarde van een alles overweldigend belang zullen blijken te zijn. Uiterlijke verwerkelijking van de innerlijke toestand is vooral belangrijk in de tijden, dat verwarringen en overgang het beeld van de wereld beheersen.

Soms kan men volstaan met het in zich aanvaarden van bepaalde dingen, of zelfs met het zonder werkelijke aanvaarding volbrengen van het noodzakelijke. In deze dagen zijn de waarden en mogelijkheden anders. Nogmaals: In deze dagen heeft elke mens, die op aarde leeft, elke geest, die nog in de vorm-kennende sferen leeft, binnen het kader van de nu heersende omstandigheden, een eigen weg te gaan. Deze weg impliceert tevens het bewust aanvaarden van en dragen van verantwoordelijkheid voor anderen, het geven van eigen

krachten, wijsheid en diensten aan anderen. De samenhang van het Ik met het geheel, is belangrijker geworden in deze dagen, dan iets anders op aarde en in vele sferen. De mens, die denkt, dat hij aan zijn verplichtingen t.o.v. zichzelf en anderen, of God, kan voldoen door een dwang op anderen uit te oefenen, terwijl hij deze drang niet compenseert door eigen dienstvaardigheid, het voortdurend zelf werkzaam zijn, zal uit de werkingen van oorzaak en gevolg ervaren, dat dit niet waar is, dat hij zo niet zal bereiken. De mensen, die in deze dagen elke binding en dwang weten te vermijden - zover dit mogelijk is, vooral wanneer men deze aan anderen zou willen opleggen - zullen in hun bewust dienen, streven naar harmonie, begrip en geweldloosheid, verder komen. Deze wereld zal - door de wet van oorzaak en gevolg - in vele tekenen en gebeurtenissen bevestigd zien, dat de weg van hen, die dienen zonder te binden, geven zonder te eisen en harmonie en vrede stellen boven alles, de enige juiste weg kiezen.

Wie de juiste weg gaat, zal ontdekken, dat een innerlijk bereiken, de wereld tot werkelijkheid maken en het innerlijk in de wereld bewust uiten, de mogelijkheid schept innerlijk meer te bereiken, tot grotere waarheden door te dringen en in een grotere bewustwording de krachten van deze tijd, evenals de scheppende krachten van de onveranderlijke en eeuwige God hem direct tot hulp en steun zijn, zo nodig zich direct voor, of door hem manifesterende.

De les, die in al deze dingen ligt, zal u duidelijk zijn: Niet slechts aan de hand van de leringen van de oudheid, of het associëren van innerlijke bereikingen met uitbare gaven of vermogens, maar vooral door het besef van harmonische eenheid met het Al, ontgroeit de mens zichzelf en wordt herboren, niet meer in een beperkt menselijk bestaan zonder begrip, maar in een wereld, die zijn einddoel en bestemming is. Dán is hij gevorderd tot een wezen, dat bewust in zich de erkenning draagt van de rechtvaardigheid, de schoonheid en de liefde Gods, deze in zich samenvoegende tot een voor zijn wezen perfecte uiting en erkenning van de Schepper en een bewuste beleving en erkenning van alle dingen.

Ik hoop u met deze leringen niet te zwaar belast te hebben en dank u voor uw aandacht.